

Tisková zpráva

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – jaro 2022

- ⊙ Nejvyšší podíl důvěry šetření ukázalo u Z. Čaputové (60 %), nejvíce nedůvěřujících bylo u V. Putina (84 %).
- ⊙ Oproti sklonku roku 2021 vzrostla důvěra v případě J. Stoltenberga, U. von der Leyenové a J. Bidena. Mimo to byly zaznamenány i mírné poklesy podílu nedůvěřujících v případě U. von der Leyenové, E. Macrona, R. T. Erdogana, A. Dudy a A. Guterrese.
- ⊙ Nárůst podílu nedůvěry při poklesu podílu důvěřujících se v porovnání se sklonkem roku 2021 objevil u V. Putina. Mírné poklesy důvěry byly zaznamenány také u Z. Čaputové a B. Johnsona.
- ⊙ V případě V. Zelenského byl oproti poslednímu šetření z roku 2019 zaznamenán velký nárůst podílu důvěřujících, který se prakticky zčtyřnásobil, při souběžném mírném vzestupu podílu nedůvěřujících.
- ⊙ Oproti dřívějším šetřením, z nichž poslední proběhlo v roce 2015, se zřetelně zvýšila nedůvěra v případě A. Lukašenka.

Zpracoval:
Jan Červenka
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V šetření, které se v období od března do května 2022 uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	nezná	neví	rozdíl +/-
Zuzana Čaputová	60 (-4)	18	8	14	+42
Volodymyr Zelenskyj	49 (+37)	32 (+6)	3	16	+17
Emmanuel Macron	42	27 (-6)	13	18	+15
Joe Biden	36 (+7)	45	5	14	-9
Ursula von der Leyenová	28 (+7)	27 (-7)	31	14	+1
Boris Johnson	28 (-4)	35	18	19	-7
Viktor Orbán	26	38	22	14	-12
Andrzej Duda	24	20 (-5)	35	21	+4
Olaf Scholz	23	19	39	19	+4
Jens Stoltenberg	18 (+9)	16	49	17	+2
Vladimir Putin	10 (-5)	84 (+14)	1	5	-74
Antonio Guterres	8	11 (-5)	60	21	-3
Recep Tayyip Erdogan	7	37 (-6)	40	16	-30
Alexandr Lukašenko	5	71 (+13)	10	14	-66

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle podílu důvěřujících. Údaj v závorce představuje změnu oproti poslednímu šetření, pokud tato změna byla statisticky významná.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 18. 3. – 9. 5. 2022, 845 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

Do výzkumu byly zahrnuty jak významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu (viz tabulku 1). Nejvyšší podíl důvěry mezi zkoumanými politiky získala slovenská prezidentka Zuzana Čaputová, již „spíše důvěřovalo“ 60 % dotázaných a 18 % jí „spíše nedůvěřovalo“. Za ní pak na druhém místě skončil ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj, kterému „spíše důvěřovalo“ 49 % dotázaných a 32 % mu „spíše nedůvěřovalo“. Na třetím místě se objevil francouzský prezident Emmanuel Macron, jemuž „spíše důvěřovalo“ 42 % dotázaných a 27 % mu „spíše nedůvěřovalo“. Jako čtvrtý v pořadí se umístil americký prezident Joe Biden, u kterého ovšem již podíl důvěřujících, který lehce převyšoval jednu třetinu (36 %), byl převážen více než dvoupětinovým podílem nedůvěřujících (45 %). Za ním se objevuje pětice politiků s podílem důvěry okolo jedné čtvrtiny a poněkud rozdílnějšími podíly nedůvěry, které u dvou z nich převažují nad důvěrou: předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová (28 % důvěřuje, 27 % nedůvěřuje), britský premiér Boris Johnson (28 % důvěřuje, 35 % nedůvěřuje), maďarský premiér Viktor Orbán (26 % důvěřuje, 38 % nedůvěřuje), polský prezident Andrzej Duda (24 % důvěřuje, 20 % nedůvěřuje) a německý kancléř Olaf Scholz (23 % důvěřuje, 19 % nedůvěřuje). Jen necelá pětina (18 %) české veřejnosti důvěřuje generálnímu tajemníkovi NATO Jensi Stoltenbergovi, ovšem při srovnatelném a fakticky nevýznamně nižším podílu nedůvěřujících (16 %). Pouze desetina dotázaných (10 %) důvěřuje ruskému prezidentovi Vladimíru Putinovi, a to při podílu nedůvěry převyšujícím hladinu čtyř pětín (84 %). Méně než desetina (8 %) při rovněž asi desetinovém podílu nedůvěřujících (11 %) důvěřuje generálnímu tajemníkovi OSN Antoniu Guterresovi (8 % důvěřuje, 11 % nedůvěřuje), podobně nízké podíly důvěry, ovšem při podstatně vyšších podílech nedůvěřujících, byly zaznamenány u tureckého prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana (7 % důvěřuje, 37 % nedůvěřuje) a běloruského prezidenta Aleksandra Lukašenka (5 % důvěřuje, 71 % nedůvěřuje).

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – časové srovnání (v %)

	IV/11	XI/11	XI/12	IV/14	XII/15	XII/16	IV/18	XII/18	XI/19	XI-XII/21	III-V/22
Z. Čaputová	*	*	*	*	*	*	*	*	54/18	64/16	60/18
V. Zelenskyj	*	*	*	*	*	*	*	*	12/26	*	49/32
E. Macron	*	*	*	*	*	*	26/35	31/43	34/42	41/33	42/27
J. Biden	*	*	*	*	*	*	*	*	*	29/42	36/45
U. von der Leyenová	*	*	*	*	*	*	*	*	15/20	21/34	28/27
B. Johnson	*	*	*	*	*	*	*	*	15/38	32/36	28/35
V. Orbán ²	*	6/20	6/17	8/20	27/19	27/18	25/26	34/24	31/27	28/37	26/38
A. Duda	*	*	*	*	15/15	8/16	11/20	20/20	20/22	24/25	24/20
O. Scholz	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	23/19
J. Stoltenberg	*	*	*	*	7/13	4/12	5/12	7/17	10/17	9/15	18/16
V. Putin ³	22/62	15/68	14/68	11/81	24/64	23/64	19/66	19/67	20/69	15/70	10/84
A. Guterres	*	*	*	*	*	*	4/13	6/14	8/17	6/16	8/11
R. T. Erdogan	*	*	*	*	1/25	2/38	2/39	5/43	6/51	4/43	7/37
A. Lukašenko ⁴	*	*	*	*	7/58	*	*	*	*	*	5/71

Poznámka: Položky seřazeny sestupně podle podílu důvěřujících v aktuálním šetření. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nezná“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Z hlediska samotného podílu nedůvěřujících nejhůře vnímanými politiky jsou ruský prezident Vladimír Putin a běloruský prezident Aleksandr Lukašenko, jimž nedůvěřuje výrazná nadpoloviční většina oslovených. U třetího v pořadí z tohoto úhlu pohledu Joe Bidena je podíl nedůvěry již méně než poloviční.

² V listopadu 2010 Viktoru Orbánovi důvěřovalo 6 % dotázaných a 14 % mu nedůvěřovalo.

³ V roce 2004 v květnu V. Putinovi důvěřovalo 26 % dotázaných a 47 % mu nedůvěřovalo, v listopadu téhož roku mu důvěřovalo 22 % respondentů, 58 % mu nedůvěřovalo, v září 2006 mu důvěřovalo 23 % dotázaných a 55 % mu nedůvěřovalo, v září 2008 mu 20 % důvěřovalo a 62 % mu nedůvěřovalo, v listopadu 2009 mu 20 % důvěřovalo a 63 % nedůvěřovalo a v listopadu 2010 mu 20 % důvěřovalo a 61 % nedůvěřovalo.

⁴ V listopadu 2004 A. Lukašenkovi důvěřovalo 7 % dotázaných a 58 % mu nedůvěřovalo, v září 2006 mu důvěřovalo 8 % dotázaných a 58 % mu nedůvěřovalo a v září 2008 mu 10 % důvěřovalo a 58 % mu nedůvěřovalo.

V časovém srovnání, které nabízí tabulka 2, můžeme vidět oproti minulému šetření z listopadu a prosince 2021 vzestup důvěry, případně pokles nedůvěry v případě J. Stoltenberga (zvýšení důvěry o 9 procentních bodů), U. von der Leyenové (zvýšení důvěry o 7 procentních bodů při poklesu podílu nedůvěřujících o 7 procentních bodů), J. Bidena (zvýšení důvěry o 7 procentních bodů), E. Macrona (pokles podílu nedůvěřujících o 6 procentních bodů), R. T. Erdogana (pokles podílu nedůvěřujících o 6 procentních bodů), A. Dudy (pokles podílu nedůvěřujících o 5 procentních bodů) a A. Guterrese (pokles podílu nedůvěřujících o 5 procentních bodů). Ve stejném časovém období naopak nárůst nedůvěry či pokles důvěry byl zaznamenán u V. Putina (nárůst podílu nedůvěřujících o 14 procentních bodů při poklesu podílu důvěřujících o 5 procentních bodů) a mírný pokles důvěry šetření ukázalo i v případě Z. Čaputové a B. Johnsona (oba shodně zaznamenali pokles důvěry o 4 procentní body).

Výraznou změnu od posledního šetření, jež v jeho případě proběhlo v listopadu 2019, aktuální výzkum ukázal u ukrajinského prezidenta V. Zelenského, v jehož případě se podíl důvěřujících prakticky zčtyřnásobil z 12 % na 49 %, což představuje nárůst o 37 procentních bodů. Paralelně s tím se zvýšil i podíl nedůvěřujících, i když ten vzrostl jen o 6 procentních bodů. Změnu oproti všem starším výzkumům, které v jeho případě vykazovaly značnou stabilitu (viz tabulku 2 a poznámku pod čarou 4) a z nich poslední se uskutečnil v prosinci 2015, šetření vykazovalo rovněž u běloruského prezidenta Aleksandra Lukašenka, u něhož podíl nedůvěřujících narostl z 58 % na 71 %, tj. o 13 procentních bodů.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v22-03
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	18. 3. - 9. 5. 2022
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	845
Počet tazatelů:	70
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PI.2m
Kód tiskové zprávy:	pm220624
Zveřejněno dne:	24. června 2022
Zpracoval:	Jan Červenka

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".

|